

OTSUS

23.11.2016 nr 7.1-5/16-004

AS ELVESO võrgutasude kooskõlastamine

1. Haldusmenetluse alustamine

Elektrituruseaduse¹ (edaspidi ELTS) § 73 lõike 1 kohaselt võrguettevõtja kooskõlastab Konkurentsiametiga käesoleva seaduse § 71 lõike 1 punktides 3–6 nimetatud võrgutasud (võrguühenduse kasutamise tasu, edastamistasu, võrguteenustega otseselt seotud lisateenuste eest võetav tasu ja võrgust võetava ning võrku antava reaktiivenergia eest võetav tasu).

Vastavalt ELTS § 71 lg 2 kehtestab võrguettevõtja oma teeninduspiirkonna võrgutasud kooskõlas ELTS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega.

ELTS § 71 lõigete 2–7 ja § 72 lõigete 1–3 alusel kehtestab võrguettevõtja oma teeninduspiirkonna võrgutasud kooskõlas ELTS-iga ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega (ELTS § 71 lõige 2). Võrgutasude kehtestamisel aluseks võetud kriteeriumid peavad olema läbipaistvad ja järgima võrdse kohtlemise põhimõtet (ELTS § 71 lõige 3). Võrgutasu hinda kujundades peab arvestama varustuskindluse ja tõhususe tagamise ning turgude integreerimise vajadust, samuti selles valdkonnas tehtavate uurimuste tulemusi (ELTS § 71 lõige 4). Võrgutasude suurus peab võimaldama võrguettevõtjal täita õigusaktist ja tegevusloa tingimustest tulenevaid kohustusi ning tagama põhjendatud tulukuse investeeritud kapitalilt (ELTS § 71 lõige 5). Võrguettevõtja kujundab edastamistasu nii, et see tagab liitumistasu ja võrguühenduse kasutamise tasu maksnud turuosalisele võimaluse edastada elektrienergiat kogu süsteemi ulatuses (ELTS § 71 lõige 6). Erinevatel võrguettevõtjatel võivad olla erinevad võrgutasud (ELTS § 71 lõige 7). Ühe võrguettevõtja teeninduspiirkonnas ei või edastamistasu ega võrguühenduse kasutamise tasu sõltuda turuosalise asukohast (ELTS § 72 lõige 1). Võrguettevõtjal on õigus eristada sama võrguteenuse eest võetavaid võrgutasusid ja võrguteenuse osutamise muid tingimusi sõltuvalt pinge ja varustuskindluse tasemest, järgides ELTS-i muid asjakohaseid sätteid (ELTS § 72 lõige 2). Võrguettevõtjal on õigus moodustada turuosaliste rühmi ning rühmakaupa eristada võrgutasusid ja võrguteenuste osutamise muid tingimusi, järgides ELTS-i muid asjakohaseid sätteid (ELTS § 72 lõige 3).

Vastavalt ELTS § 72 lg 4 töötab Konkurentsiamet välja ja avalikustab ELTS § 71 lg 1 punktides 3–5 nimetatud võrgutasude arvutamise ühtse kaalutud keskmisel kapitalikulul põhineva meetodika ning lähtub sellest võrguettevõtjate võrgutasude kooskõlastamisel. Konkurentsiameti poolt kasutatav meetodika peab muu hulgas arvestama § 71 sätestatut. Sellest tulenevalt on Konkurentsiamet välja töötanud juhendi “Elektrienergia võrgutasude arvutamise ühtne

¹ RT I, 05.07.2016, 8

metoodika” (edaspidi metoodika), mis on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel². Veebilehel on avalikustatud ka juhend “Aruannete esitamise kord väikestele elektrivõrguettevõtjatele (aastane konsolideeritud müügiimaht alla 100 GWh)” ja küsimustik hinnataotluse esitajatele.

Metoodika on abistavaks vahendiks võrgutasude kooskõlastuse taotlemisel ning seda rakendatakse sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi Konkurentsiamet regulatsiooni alla kuuluvate ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning võrgutasude kooskõlastamisel järgides võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet. Õiguslikus mõttes on tegemist Konkurentsiamet kaalutusõiguse ennetava piiritlemisega (regulatsioonimetoodika täpsustamine enne võrgutasude regulatsiooni rakendumist) ja võrgutasude regulatsiooni subjektide teavitamisega, mis loob võimaluse tagasisideks ja aitab vältida kõikvõimalikke arusaamatusi juba enne konkreetse võrgutasude regulatsiooni menetluse algust. Metoodika ei ole õigusakt, vaid Konkurentsiameti kui sõltumatu regulaatori kaalutusõiguse kasutamist tutvustav dokument, millel on halduseväliselt informatiivne, mitte normatiivne tähendus. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena.

ELTS § 71 lõikest 5 tulenevalt peavad võrgutasud olema kujundatud kulupõhiselt. Tulenevalt võrgutasude kooskõlastamise regulatsiooni eesmärgist (ELTS § 1 lõiked 1 ja 2), on Konkurentsiametil õigus hinnata, kas võrgutasudesse arvestatud komponendid on taotletud mahus vajalikud ja põhjendatud.

ELTS § 93 lõike 7 kohaselt teeb Konkurentsiamet otsuse temale ELTS alusel esitatud kooskõlastamistaotluse kohta 90 päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Eriti keeruka või töömahuka kooskõlastamistaotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 180 päevani. Tähtaja pikendamisest tuleb taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist teatada. ELTS § 93 lõike 8 kohaselt peatatakse ELTS § 93 lõikes 7 nimetatud tähtaja kulgemine ajaks, kuni Konkurentsiametile esitatakse tema poolt nõutud kooskõlastamistaotluse kohta otsuse tegemiseks vajalik teave.

AS ELVESO (edaspidi Elveso) kehtivad võrgutasud on kooskõlastatud Konkurentsiameti 29.01.2014 otsusega nr 7.1-5/14-008. Elveso esitas **21.11.2016** taotluse³ tariifiaasta võrgutasude hindade kooskõlastamiseks. Taotletavad hinnad on toodud tabelis 1.

Tabel 1 Kooskõlastatud ja taotletavad võrgutasud

Hinnakiri	Ühik	Kehtiv tariif	Taotletav tariif
Tarbimiskoha liitumispunkti peakaitse kuni 3 x 63 A			
Põhitariif	senti/kWh	5,37	5,03
Ajatariifiga päevatariif	senti/kWh	6,35	5,95
Ajatariifiga öötariif	senti/kWh	3,66	3,43
Ampritasuga ajatariifi päevatariif	senti/kWh	4,06	3,80
Ampritasuga ajatariifi öötariif	senti/kWh	2,31	2,16
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu	eurot/A kuus	0,40	0,37
Küttepaketi ajatariifi päevatariif	senti/kWh	4,06	3,80
Küttepaketi ajatariifi öötariif	senti/kWh	2,31	2,16

² Kätesaadav: <http://www.konkurentsiamet.ee/file.php?28374>; 29.06.2016 käskkirj nr 7.1-1/16-0132-002

³ Konkurentsiametis registreeritud 21.11.2016 kiri nr 7.1-4/16-0291-011

Võrguühenduse kasutamise ampriühine tasu	eurot/A kuus	0,40	0,37
Tarbimiskoha liitumispunkti peakaitse üle 3 x 63 A			
Ampritasuga põhitariif 63 A	senti/kWh	3,74	3,50
Võrguühenduse kasutamise ampriühine tasu 63 A	eurot/A kuus	0,31	0,29
Ampritasuga ajatariifi päevatariif 63 A	senti/kWh	4,44	4,16
Ampritasuga ajatariifi öötariif 63 A	senti/kWh	2,60	2,43
Võrguühenduse kasutamise ampriühine tasu 63 A	eurot/A kuus	0,31	0,29
Reaktiivenergia hind	senti/kvarh	2,37	2,22

Elveso selgitas, et ampritasuga ajatariif ja küttepaketi ajatariif on küll ühe hinnaga, kuid kliendi eristamiseks on parem, kui hinnakirjas on need eraldi. Elveso soovis uusi tasusid rakendada alates 01.03.2017.

2. Taotleja

AS ELVESO: aadress Ehituse 9, Jüri alevik Rae vald Harjumaa 75301; reg nr 10096975; e-post info@elveso.ee.

Elveso on 100% Rae valla omandis olev äriühing. Ettevõtja põhitegevusteks on soojusenergia tootmine ja müük, elektri võrguteenuse müük, elektrienergia müük ning ühisveevärgi ja kanalisatsiooni teenuste müük. Ettevõtja majandusaasta algab 01. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

Elveso omab elektrienergia jaotusteenuse osutamiseks Konkurentsiameti poolt ELTS § 23 lg 1 alusel 24.05.2004 antud vastavasisulist tegevusluba nr 80-TL/EITS.

Tabel 2 Elveso üldnäitajad

Näitaja	Ühik	2014	2015	2016 proгноos	Tariifiaasta
Liinide pikkus < 6 kV	km	22,13	22,50	22,50	22,50
Alajaamade arv	tk	13	13	13	13
Klientide keskmine arv	tk	174	175	175	175
Klientidele müüdud võrguteenus	MWh	11 405	11 567	11 567	11 567
Müügikogus/klientide arv	MWh/tk	65,55	66,10	66,10	66,10

ELTS § 17 lg 3 kohaselt esitab elektriettevõtja majandusaasta aruande lisadena raamatupidamisbilansi ja kasumiaruande tegevusalade kaupa. **Elveso 2015. majandusaasta aruanne ei vasta ELTS § 17 lg 3 toodud nõudele**, kuna aruande lisad ei sisalda bilansi ja kasumiaruannet tegevusalade kaupa.

3. Menetluse käik ja seisukohad

Elveso esitas 13.09.2016 Konkurentsiametile võrgutasude kooskõlastamiseks taotluse. Põhjuseks oli muutunud müügimaht, reaktiivenergia maht ja võrgukadude katteks ostetava elektrienergia hind, võrreldes 29.01.2014 otsuses kooskõlastatuga.

Konkurentsiamet esitas 19.09.2016 Elvesole järelepärimise, milles palus selgitada riigilõivu kulu kujunemist, elektrienergia ostukogust, võrgukadude elektrienergia hinna kujunemist,

reaktiivenergia tarbimise hinna kujunemist, materiaalse põhivara ja kapitalikulu arvestamist. Elveso esitas 29.09.2016 vastused Konkurentsiameti 19.09.2016 järelepärimisele.

Konkurentsiamet saatis 03.10.2016 Elvesole täiendava järelepärimise, milles soovis täpsemaid selgitusi riigilõivu kulu, ostetud elektrienergia koguse, materiaalse põhivara ja võrgukadude hinna kohta. Elveso esitas 13.10.2016 vastused Konkurentsiameti 03.10.2016 järelepärimisele.

Konkurentsiamet saatis 17.10.2016 Elvesole täiendava järelepärimise, milles soovis veel selgitusi võrgukao kulude kujunemise kohta. Elveso esitas 20.10.2016 vastused 17.10.2016 järelepärimisele.

Kuna menetluse käigus olid 13.09.2016 taotlusega esitatud võrgutasud muutunud, küsis Konkurentsiamet 24.10.2016 kinnitust taotletavatele võrgutasudele. Elveso saatis 24.10.2016 kinnituse.

Konkurentsiamet saatis 17.11.2016 Elvesole küsimuse 2016. ja 2017. aasta investeeringute prognoosi kohta. Ettevõtja vastas 21.11.2016, et liitumiskilpide investeeringu summad olid ekslikud ja lisas korrigeeritud taotluse (edaspidi taotlus) lubatud müügitulu 536,72 tuh eurot ja tabelis 1 toodud võrgutasude kooskõlastamiseks (keskmine võrgutasu 4,64 senti/kWh).

Konkurentsiamet küsis 21.11.2016 kirjaga Elvesolt põhjendusi liitumiskilpide korrastamiseks planeeritava investeeringu kulu kohta. Elveso saatis põhjendused 22.11.2016 kirjaga.

Taotletav tariifiaasta lubatud müügitulu on 536,72 tuh eurot, mille kujunemine on toodud tabelis 3. Tabeli 3 veerus „Kehtiv“ on võrdluseks toodud ka kehtiva lubatud müügitulu komponendid, mis on 29.01.2014 otsuses kasutatud prognoosväärtused, mitte tegelikud. Käesolevas otsuses on aluseks võetud 2014. ja 2015. aasta tegelikud andmed ja taotlusega esitatud prognoosid 2016. aasta ja tariifiaasta kohta.

Tabel 3 Võrgutasude lubatud müügitulu kujunemine

Jrk	Näitaja	Ühik	Kehtiv	Taotlus
1	Võrguteenuse müügiimaht	MWh	11 070	11 567
2	Võrgukadu	%	1,11	1,14
3	Võrgukadude maht	MWh	124	134
4	Võrgukadude katteks ostetava elektrienergia ostuhind	eurot/ MWh	44,44	31,97
5	Võrgukadude katteks ostetava elektrienergia ostukulu	tuh eurot	5,53	4,27
6	Võrguteenuse edastamise ostumaht madalpingel üle 63 A 6-35 alajaama 0,4 kV poolel, sh	MWh	11 194	11 701
7	<i>Võrguteenuse edastamise ostumaht päevahinnaga</i>	<i>MWh</i>	<i>6336</i>	<i>6785</i>
8	<i>Võrguteenuse edastamise ostumaht ööhinnaga</i>	<i>MWh</i>	<i>4859</i>	<i>4916</i>
9	Võrguteenuse võrguühenduse kasutamise kilovatipõhine maht	kW kuus	2292	2328
10	Võrguteenuse võrguühenduse kasutamise kasutustundide arv	h/aastas	4884	5027
11	Võrguteenuse edastamistasu päevahind	senti/kWh	3,82	3,82
12	Võrguteenuse edastamistasu ööhind	senti/kWh	2,20	2,20
13	Võrguteenuse võrguühenduse kasutamise kilovatipõhine tasu	eurot/ kW kuus	1,52	1,52
14	Võrguteenuse ostukulu kokku	tuh eurot	390,71	409,86
15	Reaktiivenergia tarbimise maht	Mvarh	782	2000
16	Reaktiivenergia tarbimise hind	senti/ kvarh	0,69	0,69
17	Reaktiivenergia tarbimise kulu	tuh eurot	5,40	13,80

18	Muutuvkulud kokku	tuh eurot	401,64	427,92
19	Mittekontrollitavad kulud	tuh eurot	2,01	1,96
20	Tegevuskulud	tuh eurot	74,82	76,32
21	Kapitalikulu	tuh eurot	10,61	13,04
22	Põhjendatud tulukus	tuh eurot	20,97	17,48
23	Lubatud müügitulu	tuh eurot	510,05	536,72

Järgnevalt esitab Konkurentsiamet oma seisukohad lubatud müügitulu komponentide kaupa, võttes arvesse Elvesolt järelepärimiste vastustega saadud selgitusi ja parandusi.

3.1. Elektrienergia võrguteenuse müügiimaht

Metoodika punkti 4.2. kohaselt võetakse müügiimahu prognoosimisel aluseks viimase kolme aasta aritmeetiline keskmine müügiimaht. Vajadusel teostatakse müügiimahu leidmiseks täiendav analüüs.

Elveso seisukoht

Elveso kolme viimase aasta aritmeetiline keskmine müügiimaht oli 11 513 MWh ($(11\,405 + 11\,567 + 11\,567) / 3$). Taotletav müügiimaht on 11 567 MWh.

Konkurentsiameti seisukoht

Taotletav müügiimaht on kolme viimase aasta aritmeetilisest keskmisest müügiimahust 0,47% kõrgem, mis on marginaalne erinevus. Samas on taotluse andmetest näha, et madalama keskmise näitaja põhjustas 2014. aasta, kus maht oli väiksem ja tarbijaid ühe võrra vähem. 2015. aasta tegelik ning jooksva 2016. majandusaasta müügiimaht on aga sama, mis taotletav müügiimaht (11 567 MWh).

Eeltoodud arvesse võttes leiab Konkurentsiamet, et antud juhul on põhjendatud võtta tariifiaasta müügiimahuks 11 567 MWh.

3.2. Võrgukaod

Võrgukaod on ettevõtja poolt sisseostetava võrguteenuse ja müüdud võrguteenuse koguste vahe. Metoodika punkt 5.2.1 kohaselt koosnevad võrgukaod liinides, kaablites ja alajaamades tekkivast füüsilisest kaost ja mõõtmiste ebatäpsusest tingitud kaost. Konkurentsiamet teostab võrgukadude analüüsi kasutades alljärgnevat meetodeid:

1. võrgukadude dünaamika jälgimine ajas;
2. statistiliste näitajate võrdlemine sarnaste ettevõtjatega;
3. tehniliste näitajate analüüs (nt liinide pikkus, alajaamade arv jms);
4. investeeringute mõjuanalüüs võrgukaole.

Elveso seisukoht

Taotluses märkis Elveso tariifiaasta võrgukadudeks 134 MWh ehk 1,14% võrku sisenevast elektrienergiast. Võrgukadude ajalooline muutus ja prognoos on toodud tabelis 4.

Tabel 4 Elveso võrgukaod vastavalt taotluses esitatud andmetele

Näitaja	Ühik	2014	2015	2016 proгноос	Tariifi- aasta
Võrku sisenenud elektrienergia	MWh	11 593	11 701	11 701	11 701
Võrgukao maht taotluses	MWh	188	134	134	134
Suhteline võrgukadu	%	1,62	1,14	1,14	1,14

Konkurentsiameti seisukoht

Võrgukadu põhjustavad jaotusvõrgu liinides, kaablites ja 13 alajaamas tekkivad kaod ning mõõtmise ebatäpsusest tulenev kadu. Tabelist 4 nähtub, et ettevõtja suhteline võrgukadu on langenud ja püsinud alates 2015. aastast samal tasemel.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet põhjendatuks taotluses tariifiaastaks prognoositud võrgukadu 134 MWh aastas, mis moodustab 1,14% võrku sisenevast elektrienergiast.

3.3. Elektrienergia võrguteenuse ostumaht

Elveso seisukoht

Võrguteenuse ostumaht on müügiimahu ja võrgukao summa ehk $11\,567 + 134 = 11\,701$ MWh.

Konkurentsiameti seisukoht

Kuna eelnevalt pidas Konkurentsiamet põhjendatuks müügiimahtu 11 567 MWh ja võrgukadu 134 MWh aastas, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks ka võrguteenuse ostumahtu 11 701 MWh.

3.4. Muutuvkulud

Muutuvkulud on metoodika punkti 5.1. kohaselt kulud, mis sõltuvad olulises osas müügi koguse muutumisest (näiteks sisseostetav elektri ülekande- ja/või jaotusteenuse kulu, võrgukadude katteks ostetava elektrienergia kulu, reaktiivenergia ostukulu jms).

Taotluse kohaselt on võrguteenuse ostukulu tariifiaastal 409,86 tuh eurot, võrgukadude elektrikulu 4,27 tuh eurot ja reaktiivenergia kulu 13,80 tuh eurot. Seega on muutuvkulud kokku 427,92 tuh eurot.

Võrguteenuse ostukulu

Elveso seisukoht

Taotlusest selgub, et Elveso ostab võrguteenust Elektrilevi OÜ-lt hinnakirja paketi VMA2 järgi, mille hind on kooskõlastatud Konkurentsiameti 23.12.2013 otsusega nr 7.1-5/13-013. Võrguteenuse ostukulude arvestus on toodud tabelis 5.

Tabel 5 Võrguteenuse ostukulu

Näitaja	Hind	Hinna ühik	Kogus	Koguse ühik	Summa (tuh eurot)
Võrguteenus 6-35kV alajaama 0,38kV poolel					
Jaotusteenus päevatariifiga (VMA2)	3,82	senti/kWh	6781	MWh	259,03
Jaotusteenus öötariifiga (VMA2)	2,20	senti/kWh	4916	MWh	108,15
Püsiühenduse tasu (VMA2)	1,52	eurot/kW kuus	27 931	MW aastas	42,46

Kokku võrguteenuse ostukulu	3,50	senti/kWh	11 701	MWh	409,64

Tabelist 5 nähtub, et võrguteenuse vajaliku koguse 11 701 MWh ostukulu on 409,64 tuh eurot aastas. Lisaks selgitas Elveso oma 29.09.2016 ja 13.10.2016 saadetud kirjades, et ostab 4 MWh elektrit põhitariifiga 5,40 senti/kWh summas 0,22 tuh eurot hinnapakett Vörk 1 alusel, kuna tegemist on eraldi mõõtepunktiga.

Konkurentsiameti seisukoht

Konkurentsiamet kontrollis, kas kasutatav võrguteenuse pakett on kõige soodsam (tabel 6).

Tabel 6 Võrguteenuse ostukulu kontrolltabel

Näitaja	Hind	Hinna ühik	Kogus	Koguse ühik	Summa (tuh eurot)
Võrguteenus 6-35kV alajaama 0,38kV poolel					
Jaotusteenus põhitariifiga (VMA1)	3,18	senti/kWh	11 701	MWh	372,09
Püsiühenduse tasu (VMA1)	1,52	eurot/kW kuus	27 931	MW aastas	42,46
Kokku võrguteenuse ostukulu (VMA 1)	3,54	senti/kWh	11 701	MWh	414,55
Kokku võrguteenuse ostukulu (VMA 2)	3,50	senti/kWh	11 701	MWh	409,64

Tabelite 5 ja 6 võrdlemisel jäeldub, et ettevõtja poolt valitud võrguteenuse pakett on soodsam.

Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet põhjendatuks võrguteenuse ostukulu summas 409,86 tuh eurot aastas (409,64 + 0,22).

Võrgukadude elektrienergia kulu

Metoodika punkti 5.2.4. kohaselt peab võrgukadude katteks ostetava elektrienergia prognoositav hind olema põhjendatud ja efektiivne. Hinna põhjendatuse analüüsi aluseks on taotluse esitamisele eelneva 12 kalendrikuu Nord Pool Eesti hinnapiirkonna hinna ja võrgukadude koguse alusel saadud kaalutud keskmine hind, millele lisatakse põhjendatud kulud, mis on vajalikud elektrienergia ostuks. Kaalutud keskmise hinna arvutamise aluseks on eelpoolnimetatud perioodi päev ette elektrituru tunnihind ja võrguettevõtja vastava tunni kaoenergia kogus.

Elveso seisukoht

Algses taotluses oli Elveso võtnud aluseks 2015. aasta 12 kuud, mitte taotluse esitamisele eelneva perioodi 12 kuud. Konkurentsiameti järelepärimisele vastates esitas Elveso 20.10.2016 kirjaga taotluse esitamisele eelneva 12 kalendrikuu võrgukadude katteks ostetud elektrienergia hinnad (vt tabel 7).

Tabel 7 Võrgukadude katteks ostetud elektrienergia hind

Kalendrikuu	Võrgukadu (MWh)	Kuu kaalutud keskmine elektrienergia ostuhind (eurot/MWh)	Maksumus (tuh eurot)
2015 september	9,18	31,72	0,29
2015 oktoober	10,02	34,95	0,35
2015 november	10,29	32,89	0,34
2015 detsember	10,86	26,73	0,29
2016 jaanuar	13,30	37,63	0,50

2016 veebruar	10,71	28,27	0,30
2016 märts	9,73	29,36	0,29
2016 aprill	7,29	29,72	0,22
2016 mai	6,91	28,26	0,20
2016 juuni	6,30	36,22	0,23
2016 juuli	6,34	30,97	0,20
2016 august	7,40	31,38	0,23
Kokku	108,35	31,64	3,43
Bilansihoidmise teenuse ostuhind		0,33	
Võrgukadude katteks ostetava elektrienergia ostuhinna prognoos		31,97	

Bilansihoidmise teenuse ostuhind on võrgukadude katteks elektrienergia ostmisega seotud põhjendatud lisateenuse ostuhind. Elveso ostab eelmainitud teenust bilansihoidmise teenuse osutajalt OÜ Baltic Energy Services (edaspidi BES). 2016. aasta kohta võttis Elveso hinnapakkumised AS-lt Eesti Energia (edaspidi EE) ja BES-lt. Mõlemad ettevõtjad pakkusid hinda 0,28 eurot/MWh võrgukao elektrienergia ostuks ja Elveso sõlmis lepingu viimasega. Nimetatud hinnale lisandub 0,05 eurot/MWh portfelliholduse teenustasu. Elveso selgitas oma 20.10.2016 e-kirjas, et kuna Elveso ostab oma fikseeritud hinnaga müügipakettide osturiski maandamiseks turult määratud tarneid, siis peab portfelliholdur olema sõltumatu. BES baastarneid ise ei müü, seega on neil võimalik jälgida turgu ning sobival hetkel teha järelepärimine kõikidele turuosalistele, leidmaks parim baastarne pakkuja konkreetsel hetkel. Erinevate pakkujate vahe on alati suurem, kui portfelliholdurile makstav lisamarginaal. EE ei saa pakkuda portfelliholduse teenust, sest aktiivse elektrimüüjana ei saa EE küsida turult enda tootele konkureerivat pakkumist. Vabaturu tingimustes sellist informatsiooni ei avaldata. Kuna avatud tarnija saab olla ainult üks ning tänastes turuoludes ei ole mõistlik eraldada avatud tarne ja portfelliholduse teenust, siis tegi Elveso valiku BES-i kasuks. BES-le lisaks makstav viis senti on kordades odavam, kui kaotada konkurents baastarnete ostul. Lisaks annab BES igakuiselt lepingu raames hinnainfot, konsulteerib turu olukorra suhtes ning teostab ka Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile (ACER) raporteerimist.

BES-i poolt pakutud hinnaga kujuneb tariifiaasta võrgukadude elektrienergia kuluks 4,27 tuhat eurot aastas ($133,57 \times 31,97 / 1000$).

Konkurentsiameti seisukoht

Konkurentsiamet peab Elveso selgitusi põhjendatuks. Arvutus vastab meetoodika punktile 5.2.4, seetõttu peab amet põhjendatuks ka võrgukadude elektrienergia kulu summas 4,27 tuhat eurot.

Reaktiivenergia ostukulu

Elveso seisukoht

Algse taotluse kohaselt oli tariifiaasta reaktiivenergia kogus 2192 Mvarh, ostuhind 0,63 senti/kvarh ja ostukulu 13,81 tuhat eurot. Kuna ostuhind ei vastanud Elektrilevi OÜ poolt küsitavale hinnale, esitas Konkurentsiamet Elvesole selle kohta küsimuse. Elveso selgitas oma 29.09.2016 kirjaga, et kustutas nullmaksumusega kogused, mille tulemusel on reaktiivenergia kogus 2000 Mvarh, ostuhind 0,69 senti/kvarh ja ostukulu 13,80 tuhat eurot.

Konkurentsiameti seisukoht

Konkurentsiamet koostas korrigeeritud andmete põhjal reaktiivenergia kohta tabeli 8. Tariifiaasta prognoosis on kasutatud Elektrilevi OÜ reaktiivenergia hindu, mis on kooskõlastatud Konkurentsiameti 23.12.2013 otsusega nr 7.1-5/13-013.

Tabel 8 Reaktiivenergia kogused

Näitaja	Ühik	2014	2015	2016 prognoos	Tariifi- aasta
Ostetud aktiivenergia	MWh	11 593	11 701	11 701	11 701
Tarbitud reaktiivenergia	Mvarh	2154	2000	2000	2000
Reaktiivenergia suhe aktiivenergiasse	Mvarh/MWh	0,186	0,171	0,171	0,171
Suhte muutus võrreldes eelneva aastaga	%	x	-8,1	0,0	0,0

Tabelist 8 nähtub, et tariifiaasta prognoosi kohaselt jääb tarbitud reaktiivenergia suhe aktiivenergiasse samaks 2015. aasta ja 2016. prognoosaasta näitajatega.

Reaktiivenergia kogus ei sõltu otseselt võrguettevõtjast, kuna reaktiivenergia tekitajateks on tarbijate elektriseadmed. Praeguste reaktiivenergia kulude juures ei ole majanduslikult otstarbekas paigaldada kompensatooreid.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet põhjendatuks tariifiaastaks prognoositud reaktiivenergia kulu 13,80 tuh eurot aastas ($0,69 \times 10 \times 2000 / 1000 = 13,80$).

Kokkuvõtte muutuvkulude osas

Kuna Konkurentsiamet pidas põhjendatuks võrguteenuse ostukulu summas 409,86 tuh eurot, võrgukadude elektrienergia kulu summas 4,27 tuh eurot ja reaktiivenergia kulu summas 13,80 tuh eurot, siis peab amet põhjendatuks ka muutuvkuludid summas 427,92 tuh eurot aastas.

3.5. Tegevuskulud

Metoodika punkti 6.1. kohaselt tegevuskulud on kulud, mis ei sisalda muutuv- ja finantskuludid ning põhivara kulumit. Tegevuskulud võivad sisaldada mittekontrollitavaid kuludid.

Tegevuskulude hulka arvestatakse üldjuhul järgmised põhjendatud kulud (metoodika punkt 6.2.):

1. ettevõtja poolt teostatavad hooldus- ja remondikulud;
2. sisseostetavate tööde ja teenuste kulud;
3. transpordikulud;
4. infotehnoloogia ja sidekulud;
5. tööjõukulud (koos maksudega);
6. elektrivõrgu tegevusloa eest makstav riigilõiv;
7. tasud tehnovõrgu või –rajatise talumise eest;
8. muud kulud, mis tuleb taotluses loetleda ja põhjendada.

Metoodika punkti 6.3 kohaselt peab võrguettevõtja põhjendama tegevuskulude arvestamist võrgutasudesse, lähtudes kulude vajalikkusest ja kuluefektiivsusest.

Metoodika punkti 6.5 kohaselt võrgutasude kooskõlastamisel ja kontrollimisel Konkurentsiamet ei aktsepteeri alljärgnevat kuluartikleid:

1. ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
2. sponsorst, kingitusi ja annetusi;
3. põhitegevusega mitteseotud kulusid;
4. õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahve, viiviseid, sunnirahasid, kahjude hüvitamise tasusid jne;
5. finantskulusid;
6. erisoodustuste kulusid ja nendelt tasutavaid makse, sh tulumaksukulu dividendidelt;
7. kahjumit materiaalse või immateriaalse põhivara müügist ja likvideerimisest;
8. muid kulusid, mis ei ole vajalikud ettevõtjale seadusega pandud kohustuste täitmiseks.

Kontrollitavad tegevuskulud

Elveso seisukoht

Elveso kontrollitavad tegevuskulud taotluse kohaselt on toodud tabelis 9.

Tabel 9 Võrguteenuse tegevuskulud vastavalt taotlusele

Näitaja	Ühik	2014	2015	2016 prognoos	Tariifi- aasta
Hooldus- ja remondikulud	tuh eurot	3,30	5,63	6,83	6,83
Sisseostetavad tööd ja teenused	tuh eurot	0,63	0,36	18,53	18,53
Müügikulud	tuh eurot	0,29	0,23	0,22	0,22
Transport	tuh eurot	5,73	4,52	5,69	5,69
Rendid	tuh eurot	0,34	0,01	0,01	0,01
Infotehnoloogilised kulud	tuh eurot	1,42	2,01	2,16	2,16
Sidekulud	tuh eurot	0,39	0,40	0,41	0,41
Bürookulud	tuh eurot	0,43	0,24	0,33	0,33
Tööjõukulud (maksudega)	tuh eurot	69,30	64,55	41,11	41,11
Muud kulud	tuh eurot	2,30	2,09	1,03	1,03
Kokku	tuh eurot	84,12	80,02	76,32	76,32
Muutus võrreldes eelneva aastaga	%	x	-4,87	-4,62	0,00
Võrguteenuste müügiimaht	MWh	11 405	11 567	11 567	11 567
Tegevuskulud / müügiimaht	eurot/MWh	7,38	6,92	6,60	6,60
Muutus võrreldes eelneva aastaga	%	x	-6,23	-4,62	0,00

Konkurentsiameti seisukoht

Tabel 9 näitab, et ettevõtja tegevuskulud on viimastel aastatel langenud (4,87% 2015. aastal ja 4,62% 2016. aastal). Tariifiaastaks prognoosib Elveso tegevuskulude jäämist 2016. aasta tasemele. Samuti on langenud tegevuskulud suhtes müügiimahauga (6,23% 2015. aastal ja 4,62% 2016. aastal).

Tegevuskulude erikulu müügiimahu suhtes on 29.01.2014 otsuse kohaselt 6,76 eurot/MWh. Tariifiaastaks prognoositud erikulu on 6,60 eurot/MWh, mis ei ületa sarnaste ettevõtjate (müügiimaht +/- 50%) keskmist erikulu.

Taotluse andmetest selgub veel, et 2016. aastal langes ettevõtja töötajate arv kolme inimese tasemelt ühe inimeseni. Selle tulemusel vähenesid tööjõukulud 23,44 tuhat euro võrra. Samal ajal suurenesid Elveso sisseostetavate tööde ja teenuste kulud 2016. aastal 18,17 tuhat euro võrra,

jäädes siiski alla tööjõukuludelt saadud kokkuhoiule. Seega oli oma töötajate asendamine sisseostetava teenusega kuluefektiivne.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet põhjendatuks võrgutasudes arvestatavaid kontrollitavaid tegevuskulusid summas 76,32 tuh eurot.

Mittekontrollitavad tegevuskulud

Mittekontrollitavad kulud on kulud, mis ei ole mõjutatavad ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad täielikult ettevõtjavälistest teguritest (riigilõiv, maamaks, tasu riiklikult kehtestatud infrastruktuuri talumise kohustuse täitmise eest jne) (metoodika punkt 1.6.).

Elveso puhul on sellisteks kuludeks riigilõiv ja maamaks. Vastavalt riigilõivuseaduse⁴ § 154 lg 1 p 4, on tegevusloa eest tasutav riigilõiv jaotusvõrgu kaudu võrguteenuse osutamiseks aastase teenuste mahuga üle 5 GWh kuni 20 GWh 1920 eurot ehk 1,92 tuh eurot iga kehtivusaasta eest. Maamaks on taotluse kohaselt 0,03 tuh eurot.

Elveso seisukoht

Elveso puhul lisandub üldhalduse kuludest jagatud riigilõivu kulu 0,01 tuh eurot, mis on ettevõtja üldjuhtimisega seotud ja võrguteenuse valdkonnale jagatud riigilõivu kulu. 2016. aastal oli selliseks kuluks näiteks Elveso aktsiakapitali vähendamise ja põhikirja muutmise seotud lõivud, aga ka Elvesole kuulunud üldmaa Rae vallale üleandmisega seotud kulud.

Konkurentsiameti seisukoht

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet põhjendatuks mittekontrollitavaid kulusid summas 1,96 tuh eurot aastas (1,92 + 0,03 + 0,01).

3.6. Reguleeritav vara ja põhivara kulum

Reguleeritav vara on ettevõtja poolt investeeritud võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara jääkväärtuse ja käibekapitali summa (metoodika punkt 7.2.). Põhivara määratlemine ja selle väärtuse leidmine on vajalik põhivara kulumi ja põhjendatud tulukuse arvutamiseks (metoodika punkt 7.3.). Põhivara arvestus on järjepidev ning jätkub kõikidel tulevastel tariifiaastatel, sh ettevõtja või vara omandisuhte muutumisel (metoodika punkt 7.4.). Põhivara hulka arvestatakse üksnes tegelikult teostatud ja tariifiaastaks prognoositud põhjendatud investeeringud kooskõlas metoodika punktis 7.8 kajastatuga (metoodika punkt 7.5.). Põhivara hulka ei arvestata pikaajalisi finantsinvesteeringuid, immateriaalset põhivara, välja arvatud arvutitarkvara ja arvutitarkvara litsentsid ning tehnorajatistega seotud maade kasutusõigused, tagastamatu abi raames (sealhulgas sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara, liitumistasudest soetatud põhivara, mittepõhitegevusega seotud põhivara, kulud varade väärtuste muutusest (põhivara väärtuse langus, kahjum materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist ja likvideerimisest, põhivara väärtuse üleshindlus jms) ega põhivara, mida ettevõtja tegelikult ei kasuta võrguteenuse osutamiseks (metoodika punkt 7.8.).

Kui võrgutasud on Konkurentsiametiga eelnevalt kooskõlastatud, lähtutakse võrgutasude kooskõlastamisel aluseks olnud põhivara arvestusest ning alljärgnevates lõigetes 1-13 sätestatust (metoodika punkt 7.10.).

1. Alates piiraastast toimub võrguettevõtja põhivara jagamine enne piiraastat soetatud põhivaraks ja pärast piiraastat soetatud põhivaraks;

⁴ RT I, 31.12.2015, 37

2. Põhivara kulumise arvutamisel peetakse eraldi arvestust enne ja pärast piiraastat soetatud põhivara kohta ning sellest tulenevalt arvestatakse eraldi põhivara kulumit;
3. Põhivara kulumise arvustuses rakendatakse lineaarset kulumise arvustamise meetodit;
4. Korrektsioone põhivara väärtuses ja kuluminormides on õigus teostada, kui ilmneb, et nii enne kui ka pärast piiraastat soetatud põhivara hulgas on vara, mida ettevõtja tegelikult ei kasuta majandustegevuse teostamiseks või kui ilmneb, et põhivara väärtus ja kuluminormid ei ole põhjendatud;
5. Enne piiraastat soetatud põhivaralt arvestatakse kulumit tema jääkmaksumuse alusel. Seejuures kehtestatakse enne piiraastat soetatud põhivarale kuluminorm(id), mille alusel toimub võrgutasudesse lisatava põhivara kulumise arvustus;
6. Alates piiraastast soetatud põhivarale arvestatakse kulumit selle soetusmaksumuse alusel. Seejuures kehtestatakse alates piiraastast soetatud põhivarale kuluminorm(id), mille alusel toimub võrgutasudesse lisatava põhivara kulumise arvustus;
7. Vajadusel võib kasutada põhivarade diferentseerimist, kasutades erinevaid põhivarade kuluminorme;
8. Võrgutasudesse lisatav põhivara kulumine kujuneb alljärgnevalt:

$$PK_{tasud} = PK_{enne\ p.a} + PK_{pärast\ p.a}$$

kus:

- PK_{tasud} - võrgutasudesse lisatav põhivara kulumine;
 $PK_{enne\ p.a}$ - põhivara kulumine enne piiraastat soetatud põhivarale;
 $PK_{pärast\ p.a}$ - põhivara kulumine pärast piiraastat soetatud põhivarale.

9. Enne piiraastat soetatud põhivaralt arvestatakse kulumit alljärgnevalt:

$$PK_{enne\ p.a} = PV_{jääkm_{enne\ p.a}} \times norm_{enne\ p.a}$$

kus:

- $PV_{jääkm_{enne\ p.a}}$ - enne piiraastat soetatud põhivara jääkmaksumus;
 $norm_{enne\ p.a}$ - kuluminorm enne piiraastat soetatud põhivarale.

10. Pärast piiraastat soetatud põhivaralt arvestatakse kulumit alljärgnevalt:

$$PK_{pärast\ p.a} = (PV_{soetusm_{pärast\ p.a}} + 0,5 \times I) \times norm_{pärast\ p.a}$$

kus:

- $PV_{soetusm_{pärast\ p.a}}$ - pärast piiraastat soetatud põhivara soetusmaksumus;
 I - investeeringud põhivarasse;
 $norm_{pärast\ p.a}$ - kuluminorm pärast piiraastat soetatud põhivarale.

11. Reguleeritava vara arvustus toimub alljärgnevalt:

$$RV = \frac{PV_0 - PV_1}{n} + KK$$

kus:

- RV - reguleeritav vara;
 PV_0 - põhivara jääkväärtus tariifiaasta alguses;
 PV_1 - põhivara jääkväärtus tariifiaasta lõpus;
 KK - käibekapital.

12. Põhivara jääkväärtus tariifiaasta lõpus leitakse alljärgnevalt:

$$PV_1 = PV_0 + I - PK - M$$

kus:

- PV_1 - põhivara jääkväärtus tariifiaasta lõpus;
- PV_0 - põhivara jääkväärtus tariifiaasta alguses;
- I - investeeringud põhivarasse;
- PK - põhivara kulum;
- M - müüdüd või mahakantud põhivara.

13. Käibekapitali arvestuse aluseks võetakse 5% tariifiaasta lubatud müügitulust. Vajadusel teostatakse käibekapitali detailne analüüs. Vertikaalselt integreeritud kontserni kuuluvate teiste ettevõtjate sisekäivet ei võeta käibekapitali arvestusse.

Kui võrgutasud ei ole Konkurentsiametiga eelnevalt kooskõlastatud, kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel põhivara bilansilist jääkmaksumust tariifiaasta lõpus, võttes arvesse käesolevas metoodika punktis 7.8. sätestatud. Põhivara kulumi leidmisel kasutatakse raamatupidamises kajastuvat kulumit, mis on arvestatud põhivaralt. Reguleeritav vara tariifiaastal leitakse alljärgnevalt (metoodika punkt 7.11.):

$$RV = PV_1 + KK$$

kus:

- RV - reguleeritav vara;
- PV_1 - põhivara jääkmaksumus tariifiaasta lõpus;
- KK - käibekapital.

Põhivara kulum (kapitalikulu) on võrgutasudesse arvestatav kulu, mis on seotud soetatud põhivara amortiseeritava osa kandmisega kulusse põhivara kasuliku tehnilise eluea jooksul (metoodika punkt 1.12.). Põhivara kulumi arvutamisel lähtutakse põhivarast (v.a maa), mille võrgutasudesse arvestamise eesmärk on põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine võrgutasude kaudu põhivara kasuliku tehnilise eluea⁵ jooksul (metoodika punkt 7.9.).

Kapitalikulu on võrgutasudesse arvestatav kulu, mis on seotud soetatud põhivara amortiseeritava osa kandmisega kulusse põhivara kasuliku tehnilise eluea jooksul (metoodika punkt 1.12.). Kapitalikulu leidmisel on üheks aluseks ettevõtja poolt teostatud investeeringud.

Elveso seisukoht

Tabel 10 on koostatud taotluses esitatud andmete alusel ja kajastab Elveso poolt teostatud ja tariifiaastaks planeeritud investeeringuid.

Tabel 10 Investeeringud võrguteenuse osutamiseks (tuh eurot)

Investeeringu nimetus	2014	2015	2016 prognoos	Tariifi- aasta
GIS (EL VÕRK osa)	0,00	18,87	0,00	0,00
Katlamaja AJ-Kasemäe 1 kuni 3-Eh 18 Kaablikapp 0,4kv KL	4,10	0,00	0,00	0,00
Peugeot Partner	12,17	0,00	0,00	0,00
Rebase ja Hundi tn 0,4kV kaablivõrk	0,00	56,52	0,00	0,00
Aruküla tee 79 liitumiskilp	0,00	4,32	0,00	0,00

⁵ Põhivara kasulik tehniline eluiga on periood, mille jooksul vara ettevõtja poolt tõenäoliselt kasutatakse ning mis võtab arvesse põhivara oodatavat füüsilist kulumist ning põhivara tehnilist või IT-ga seotud põhivara puhul ka moraalselt vananemist (metoodika punkt 1.11.).

Üldhaldusest jagatud vara	2,09	10,58	0,15	0,00
Liitumiskilpide korrastamine	0,00	0,00	0,00	14,33
Kokku	18,36	90,29	0,15	14,33

Elveso selgituse kohaselt on liitumiskilpide korrastamiseks vaja tariifiaastal teostada investeering summas 14,33 tuh eurot, kuna selle eest vahetatakse välja amortiseerunud kilbid. Rekonstrueerimine tagab kilpide parema ohutuse (paigaldatakse puutekaitsmega lülitid) ja võimaldab vähendada elektri varustuse katkestuste aega (uued kilbid on ümber lülititega).

Konkurentsiameti seisukoht

Tabelist 10 nähtub, et tariifiaastaks planeeritud investeeringud on seotud liitumiskilpide korrastamisega, mis on vajalik teenuse tõrgeteta osutamiseks. Kuna teostatud ja planeeritavad investeeringud on mõeldud võrguteenuse osutamise tagamiseks, siis peab Konkurentsiamet investeeringuid põhjendatuks.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet põhjendatuks tariifiaasta investeeringuid mahus 14,33 tuh eurot.

Teiseks oluliseks aluseks kapitalikulu leidmisel on põhivara järjepidev arvestus.

Elveso seisukoht

Algses taotluses tõi Elveso välja, et tariifiaasta kapitalikulu on 12,63 tuh eurot. Konkurentsiamet kontrollis arvutust ja leidis, et see ei ole tehtud õigesti. Elveso poolt 21.11.2016 kirjaga saadetud korrigeeritud andmetel on tariifiaasta kapitalikulu 13,04 tuh eurot (vt tabel 11).

Tabel 11 Materiaalse põhivara arvutus (tuh eurot)

Näitaja	2013	2014	2015	2016 prognoos	Tariifi- aasta
Varade jääkväärtus aasta alguses, sh	275,66	296,60	303,53	375,89	360,95
<i>Vanade varade väärtus</i>	<i>5,79</i>	<i>4,34</i>	<i>2,89</i>	<i>1,45</i>	<i>0,00</i>
<i>Uute varade väärtus</i>	<i>269,87</i>	<i>292,26</i>	<i>300,63</i>	<i>374,44</i>	<i>360,95</i>
Vana põhivara kapitalikulunorm	7,14	7,14	7,14	7,14	7,14
Vana põhivara kapitalikulu	1,45	1,45	1,45	1,45	0,00
Likvideeritud ja müüdüd vana vara jääkmaksumuses	1,63	0,00	4,95	0,81	0,00
Vanade varade väärtus pärast kapitalikulu ja varade likvideerimist ning müüki	4,34	2,89	1,45	0,00	0,00
Investeeringud	33,27	18,36	90,29	0,15	14,33
Uue põhivara kapitalikulunorm	2,86	2,86	2,86	2,86	2,86
Uue põhivara kapitalikulu	9,25	9,99	11,54	12,83	13,04
Regulatiivne kapitalikulu	10,70	11,43	12,99	14,28	13,04
Varade jääkväärtus aasta lõpul	296,60	303,53	375,89	360,95	362,24

Konkurentsiameti seisukoht

Konkurentsiamet kontrollis 13.10.2016 kirjaga esitatud ja tabelis 11 kajastatud korrigeeritud põhivara arvestust ja leidis, et see on korrektne ja teostatud vastavalt meetodikale.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet põhjendatuks kapitalikulu 13,04 tuh eurot aastas.

3.7. Põhjendatud tulukus

Metoodika punkti 8.3. kohaselt leitakse põhjendatud tulukus reguleeritava vara ja põhjendatud tulunormi (WACC) korrutisena.

Põhjendatud tulukus on ärikasum, mis arvutatakse reguleeritava vara jääkväärtuse ja kaalutud keskmise kapitali hinna alusel (metoodika punkt 1.14.). Võrgutasudesse lisatava põhjendatud tulukuse arvutamisel lähtutakse põhivarast (metoodika punkt 8.2.). Põhjendatud tulukus arvutatakse reguleeritava vara ja põhjendatud tulunormi alusel alljärgneva valemiga (metoodika punkt 8.3.):

$$PT = WACC \times RV$$

kus:

- PT - põhjendatud tulukus;
- WACC - kaalutud keskmine kapitali hind;
- RV - reguleeritav vara.

Kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) leitakse järgmise valemi alusel (metoodika punkt 8.4.):

$$WACC = k_e \times \left(\frac{OK}{OK + VK} \right) + k_d \times \left(\frac{VK}{OK + VK} \right)$$

kus:

- k_e - omakapitali hind (%);
- OK - omakapitali osakaal (%).
- VK - võlakapitali osakaal (%);
- k_d - võlakapitali hind (%).

WACC-i leidmisel lähtutakse omakapitali hinnast, võlakapitali hinnast ja kapitali struktuurist. WACC-i arvutamisel kasutatakse kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital. Konkurentsiamet ei kasutata võla- ja omakapitali osakaalu määramisel konkreetse ettevõtja bilansilisi näitajaid. Regulaatiivselt sätestatud võla- ja omakapitali osakaalude kasutamine tagab nii ettevõtjate kui ka tarbijate võrdse kohtlemise (metoodika punkt 8.4.).

WACC arvestatakse Konkurentsiameti poolt iga-aastaselt ja avaldatakse ameti veebilehel www.konkurentsiamet.ee. Vastavalt kehtiva juhendmaterjali⁶ tabelis 7 toodule, on elektri jaotusvõrgu ettevõtja WACC 4,50%, mille kujunemist kajastab tabel 12.

Tabel 12 Elektri jaotusvõrgu ettevõtja WACC-i kujunemine

Komponent	Väärtus
Riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	1,47
Eesti riigiriski preemia	0,78
Ettevõtja võlakapitali riskipreemia	1,16
Võlakapitali hind	3,41
Riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	1,47
Eesti riigiriski preemia	0,78
Tururiski preemia (McKinsey)	5,00

⁶ „Juhend 2016. a kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamiseks“ (27.06.2016 käskkiri nr 1.1-2/16-009)

Beeta (võimendusega)	0,668
Omakapitali hind	5,59
Võla- ja omakapitali osakaal	50/50
WACC	4,50%

Tariifiaasta reguleeritav vara leitakse tariifiaasta põhivara jääkväärtuse aasta alg- ja lõppväärtuse aritmeetilise keskmise liitmisel käibekapitaliga. Metoodika punkti 7.10 lõike 13 kohaselt võetakse käibekapitali arvestuse aluseks 5% tariifiaasta lubatud müügitulust.

Elveso seisukoht

Taotluse kohaselt on tariifiaasta põhjendatud tulukus 17,48 tuh eurot, mille kujunemine on esitatud tabelis 13.

Tabel 13 Põhjendatud tulukuse arvutus (tuh eurot)

Nr	Näitaja	Tariifiaasta
1	Reguleeritava vara jääkväärtus aasta alguses	360,95
2	Investeeringud	14,33
3	Kapitalikulu	13,04
4	Reguleeritava vara jääkväärtus aasta lõpus (1 + 2 - 3)	362,24
5	Reguleeritava vara jääkväärtus aasta keskmine (1 + 4) / 2	361,60
6	Lubatud müügitulu	536,72
7	Käibekapital (6 x 0,05)	26,84
8	Reguleeritav vara (5 + 7)	388,43
9	WACC	4,50%
	Põhjendatud tulukus (8 x 9 / 100)	17,48

Konkurentsiameti seisukoht

Konkurentsiamet kontrollis tabelis 13 esitatud põhjendatud tulukuse arvutust ja leidis, et see on teostatud vastavalt metoodikale.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet põhjendatud tulukust summas 17,48 tuh eurot aastas põhjendatuks.

3.8. Lubatud müügitulu

Lubatud müügitulu leitakse metoodika punkti 3.3 kohaselt muutuvkulude, tegevuskulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse liitmise teel alljärgneva valemiga:

$$T_{lubatud} = MK + TK + PK + PT$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;
- MK - muutuvkulud;
- TK - tegevuskulud;
- PK - põhivara kulum;
- PT - põhjendatud tulukus.

Elveso seisukoht

Võttes arvesse menetluse käigus esitatud andmeid ja Elveso taotlust, on lubatud müügitulu 538,54 tuhat eurot, mille kujunemine on toodud tabelis 14.

Tabel 14 Lubatud müügitulu kujunemine

Hinnakomponendid	Ühik	Tariifiaasta
Võrguteenuse müügimaht	MWh	11 567
Muutuvkulud	tuh eurot	427,92
Kontrollitavad tegevuskulud	tuh eurot	76,32
Mittekontrollitavad tegevuskulud	tuh eurot	1,96
Kapitalikulu	tuh eurot	13,04
Põhjendatud tulukus	tuh eurot	17,48
Lubatud müügitulu	tuh eurot	536,72
Lubatud müügitulu suhe müügimahtu	senti/kWh	4,64

Konkurentsiameti seisukoht

Kuna arvutus on tehtud vastavalt metoodikale, peab Konkurentsiamet põhjendatuks taotletud lubatud müügitulu 536,72 tuhat eurot aastas.

Metoodika punkti 3.6 kohaselt peab kooskõlastamisele esitatud võrgutasude ja võrguteenuse müügimahtude korrutiste summa võrduma lubatud müügituluga. Selle kontrollimiseks koostas Konkurentsiamet tabeli 15.

Tabel 15 Lubatud müügitulu kontroll

Teenus	Tariif	Tariifi ühik	Kogus	Koguse ühik	Taotletav müügitulu (tuh eurot)
Tarbimiskoha liitumispunkti peakaitse kuni 3 x 63 A					
Põhitariif	5,03	senti/kWh	106 996	kWh	5,38
Ajatarifiiga päevatarifiif	5,95	senti/kWh	184 672	kWh	10,98
Ajatarifiiga öötariif	3,43	senti/kWh	256 344	kWh	8,79
Ampritasuga ajatarifiiga päevatarifiif	3,80	senti/kWh	288 938	kWh	10,99
Ampritasuga ajatarifiiga öötariif	2,16	senti/kWh	275 022	kWh	5,95
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu	0,37	eurot/A kuus	13 812	A aastas	5,17
Küttepaketi ajatarifiiga päevatarifiif	3,80	senti/kWh	145 268	kWh	5,52
Küttepaketi ajatarifiiga öötariif	2,16	senti/kWh	154 827	kWh	3,35
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu	0,37	eurot/A kuus	5112	A aastas	1,91
Tarbimiskoha liitumispunkti peakaitse üle 3 x 63 A					
Ampritasuga põhitariif 63 A	3,50	senti/kWh	421 562	kWh	14,76
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu 63 A	0,29	eurot/A kuus	9900	A aastas	2,87

Ampritasuga ajatariifi päevatariif 63 A	4,16	senti/kWh	5 752 441	kWh	239,18
Ampritasuga ajatariifi öötariif 63 A	2,43	senti/kWh	3 981 146	kWh	96,93
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu 63 A	0,29	eurot/A kuus	128 740	A aastas	37,37
Reaktiivenergia hind	2,22	senti/kvarh	3 944 000	kvarh	87,54
Kokku	4,64	senti/kWh	11 567 215	kWh	536,72

Tabelist 15 järeldub, et ettevõtja on lubatud müügitulu õigesti jaganud erinevate teenuste prognoositud mahtude vahel, kuna tabeli 15 müügitulu summa 536,72 tuh eurot võrdub lubatud müügitulu tabeli 14 summaga (536,72 tuh eurot).

Seega peab Konkurentsiamet põhjendatuks lubatud müügitulu alusel koostatud võrgutasusid.

Lähtudes eeltoodust, meetodikast, ELTS § 93 lg 6 p 6 ning Konkurentsiameti põhimääruse⁷ § 19 punktist 3,

otsustan

kooskõlastada Elveso poolt taotletavad võrgutasud alljärgnevalt:

Teenus	Tariif	Tariifi ühik
Tarbimiskoha liitumispunkti peakaitse kuni 3 x 63 A		
Põhitariif	5,03	senti/kWh
Ajatariifiga päevatariif	5,95	senti/kWh
Ajatariifiga öötariif	3,43	senti/kWh
Ampritasuga ajatariifi päevatariif	3,80	senti/kWh
Ampritasuga ajatariifi öötariif	2,16	senti/kWh
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu	0,37	eurot/A kuus
Küttepaketi ajatariifi päevatariif	3,80	senti/kWh
Küttepaketi ajatariifi öötariif	2,16	senti/kWh
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu	0,37	eurot/A kuus
Tarbimiskoha liitumispunkti peakaitse üle 3 x 63 A		
Ampritasuga põhitariif 63 A	3,50	senti/kWh
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu 63 A	0,29	eurot/A kuus
Ampritasuga ajatariifi päevatariif 63 A	4,16	senti/kWh

⁷ justiitsministri 19.08.2015 määrus nr 27; RT I, 27.08.2015, 1

Ampritasuga ajatariifi öötariif 63 A	2,43	senti/kWh
Võrguühenduse kasutamise ampripõhine tasu 63 A	0,29	eurot/A kuus
Reaktiivenergia hind	2,22	senti/kvarh

Haldusaktiga mittenõustumisel on isikul õigus 30 päeva jooksul haldusakti saamise päevast arvates esitada vaie Konkurentsiametile haldusmenetluse seaduses⁸ sätestatud korras või kaebus Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus⁹ sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Ots
peadirektor

⁸ RT I, 23.02.2011, 8

⁹ RT I, 13.04.2016, 4